

VELIKANI TEOLOGIJE – TAJIB-EFENDIJA OKIĆ I OMER MUŠIĆ

Omer Nakičević: „Hafiz Omer Mušić, profesor (1903-1972)“, *Planjax*, Tešanj, 2012.

Knjiga „Hafiz Omer Mušić, profesor (1903-1972)“ najnoviji je uradak emeritusa prof. dr. Omera Nakičevića, inače dugogodišnjeg profesora na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Profesor Omer Nakičević se već duže vremena bavi poviješću naše kulturne i intelektualno-religijske baštine. Navedeno djelo profesora Fakulteta islamskih nauka predstavlja nastavak prethodnog spisateljskog rada iz bosanske teološko-kulturne historije, jer je prije navedenog naslova iz štampe izašla knjiga ovog autora pod nazivom: „Muhamed Pašić: zaboravljeni direktor Šerijatske gimnazije“ (Fakultet islamskih nauka Sarajevo, 2009).

Jedna poslovice glasi: *Ono što nije zapisano nije ni postojalo*. Nesumnjivo svjestan ovih riječi, profesor Nakičević odlučio je našem čitateljstvu ponuditi knjigu „Hafiz Omer Mušić, profesor (1903-1972)“, koja govori o velikim ljudima, Omeru Mušiću, ali i o Tajibu Okiću, znamenitom profesoru islamskih teoloških fakulteta u Turskoj. Iako prethodno spomenuti nije direktno naveden u naslovu djela, njegovo mjesto u ovome štivu je nezaobilazno i itekako pažnje vrijedno.

Knjiga „Hafiz Omer Mušić, profesor (1903-1972)“ sastoji se iz dva dijela. U prvom dijelu knjige sadržane su prijepiske između profesora Omera Mušića i profesora Tajiba Okića, uz prethodne napomene emerita Nakičevića. Inače, riječ je o dvojici virtuoza naše teološke misli, u što se imamo priliku uvjeriti iz sadržaja ove knjige. Naime, hzf. Omer Mušić je završio Šerijatsku sudačku školu u Sarajevu (danas Fakultet islamskih nauka u Sarajevu), a poslije oslobođenja Jugoslavije i po uspostavi Orijentalne filologije završava Orijentalistiku u prvoj generaciji studenata u Sarajevu, gdje biva zadržan i imenovan za predavača. S druge strane, u prvom dijelu rada biva riječi i o profesoru tefsira i hadisa Tajibu Okiću, koji je mnogo pisao i o povijesti, a i sam je jedanako kao i Mušić bio svršnik Šerijatske sudačke škole u Sarajevu.

Pisma prijepiske između hafiza Mušića i profesora Okića oslikavaju izvrsno književno umijeće Tajiba Okića. Naime, u knjizi se susrećemo sa odgovorima Tajiba Okića, zatim njegovim ushićenjima po pitanju novih znanstvenih spoznaja, radnim iskustvima na teološkim učilištima u Turskoj, pa i životnim razočarenjima u ljude. Nažalost, u djelu se ne nalaze pisma koja je Mušić pisao Okiću, što je na izvjesni način shvatljivo.

Iz objavljenih pisama, koja se nalaze u knjizi, stječe se dojam da je rahmetli profesor Tajib-efendija Okić bio istinski erudita, ali i ono što je mnogo važnije – dobar čovjek. U pismima Tajiba Okića upućenih hafizu Omeru Mušiću spominju se mnogi znameniti znanstvenici naših podneblja, poput prof. dr. Hazima Šabanovića, šejha Fejzulah-efendije Hadžibajrića, Kasim-efendije Dobrače, profesora hafiza Mahmut-efendije Traljića i drugih. Iako je bio znameniti teolog, koji je u drugoj polovini svog radnog vijeka živio i radio u Republici Turskoj, u Okićevom dopisivanju sa Mušićem ne osjeti se niti jednog trenutka oholost ili pak akademska opterećenost, dok je s druge strane evidentno da je riječ o veoma obrazovanom i skromnom učitelju svetoga nauka.

Poslije Okićevih pisama, profesor Nakičević nam u svom djelu na daljnje čitanje nudi Mušićevu Korespondenciju sa Islamskom zajednicom. U tim pisanim uracima profesor Mušić iznosi konstruktivne kritike zarad poboljšanja rada Islamske vjerske zajednice, i to osobito njenih obrazovnih zavoda. Riječ je o izvrsnim stilističkim uracima, ali i vizionarskim prijedlozima. Također, u ovom dijelu rada je zanimljivo da je Omer Mušić zgotovio tri nekrologa svojim prijateljima a to su profesor Mehmed Handžić, prof. dr. Šaćir Sikirić (koji je ujedno i bio Mušićev i Okićev profesor) te sudija Abdulah Škaljić.

U drugom dijelu knjige, koji je osloveljen kao *Prilozi*, nalaze se radovi profesora Omera Mušića, koje je on pisao u Prilozima za orijentalnu filologiju, Analima Gazi Husrev-begove biblioteke, Glasniku IVZ-a, Radovima Filozofskog fakulteta. Ovaj dio knjige mnogo je opširniji nego prethodni, jer su u njemu sadržani Mušićevi originalni tekstovi objavljeni u spomenutim časopisima, ali također i prijevodi. Riječ je prvenstveno o

tekstovima koje je profesor Mušić pisao o našoj povijesnoj baštini.

Knjiga će osobito koristiti mladim istraživačima koji žele proniknuti malo dublje u povijest Islamske zajednice u SFRJ. Također, ona je govor o jednom vremenu koje je drukčije nego današnje, ali ipak ukazuje na nedaće i probleme sa kojima se susretao čovjek u prošlosti, ali i koje živi ljudsko biće sadašnjosti. Na pripremi knjige je radio jedan značajan tim stručnjaka, svatko iz svoje oblasti. Izdavač ovog djela je izdavačko-grafička kuća *Planjax* iz Tešnja, a tiskana je 2012. godine, nažalost, u svega 400 primjeraka, a broj stranica ove knjige je preko pet stotina četrdeset.

Ljepota ovog djela ogleda se u tome što imamo priliku upoznati dvojicu velikana jugoslavenske teološke scene – hafiza Omera Mušića i velikana islamske teologije u Turskoj profesora Tajiba Okića, o kojima do sada pa i nije baš bilo adekvatne pisane riječi, no nadati se da će ova knjiga profesora Omera Nakičevića upravo to promijeniti, stoga je preporučamo našem čitateljstvu na čitanje.

Orhan JAŠIĆ,
Senad KUSUR,

ŠERIJAT KAO VIŠE-DIMENZIONALNI I DINAMIČKI SISTEM

„Intencije šerijata kao filozofija islamskog prava – sistemski pristup“, Džasir Avde, sa engleskog preveo: Nedim Begović, *CNS* i *El-Kalem*, Sarajevo, 2012. godine, str. 444.

Savremena muslimanska literatura već decenijama je obilježena promišljanjem o šerijatskim ciljevima ili intencijama. Uz određene uspjehe, ali i podbačaje, čini se kako je u savremenoj muslimanskoj misli kreirana intelektualna *mekasid* moda. Međutim, treba naglasiti kako ovo područje ima izuzetnu težinu i značaj zbog intenzivnog utjecaja na stvarnost, pa bi se ova literatura mogla poimati i kao konačna kristalizacija revivalističkih nastojanja moderne muslimanske inteligencije.

U tom smislu, knjiga Džasira Avde, „Intencije šerijata kao filozofija islamskog prava – sistemski pristup“, bezmalo